

Region Bourgogne-Franche-Comté ukazuje, jak lze účelně a systematicky využívat evropské zdroje k posilování venkova.

Exkurze starostů a zástupců obcí, vybraných místních akčních skupin a dalších zájemců o projekty v rámci Programu rozvoje venkova a Společné zemědělské politiky EU z méně rozvinutých oblastí Středočeského kraje přinesla cenné inspirace i impulzy pro budoucí rozvoj programů LEADER a SZP v Česku. Šestidenní exkurze do Burgundska, organizovaná Celostátní sítí pro venkov ve spolupráci s MAS Sedlčansko a MAS Svatojiřský les ve dnech 11. – 16. 5. 2025 nabídla inspiraci z praxe. Účastníci navštívili čtyři místní akční skupiny a přes deset úspěšných projektů – od podpory podnikání a digitalizace po obnovu veřejných prostor a krajiny. Francie je kolébkou programu LEADER, který od roku 1991 podporuje rozvoj regionů zdola nahoru. Burgundsko bylo zvoleno díky svému zemědělskému charakteru a silné komunitní angažovanosti. Projekty v regionu ukazují, jak lze propojit ekonomickou efektivitu s udržitelností a zapojením místních obyvatel.

Výroba a ekologie ruku v ruce: Továrna SEB Cocotte Énergie

Naše cesta začala v obci Selongey, kde se nachází výrobní závod Groupe SEB, známý výrobou značek TEFAL či ROWENTA. Zde byl realizován projekt SEB Cocotte Énergie v celkové hodnotě 3,7 milionu eur. Cílem bylo snížení energetické náročnosti výroby tlakových hrnců pomocí výměny mycích tunelů, instalace kondenzačních kotlů a systému rekuperace tepla z kompresorů. Výsledkem je úspora 3 700 MWh energie ročně, což představuje 11% pokles spotřeby, a snížení emisí CO₂ o 660 tun ročně – tedy 26 % celkové emise závodu. Projekt je součástí strategie, která má vést ke snížení emisí skupiny o 60 % do roku 2030. I u nás známý výrobce je velmi důležitým zaměstnavatelem pro region a investice do vývoje, šetrné k životnímu prostředí, mají všestranně pozitivní význam pro jinak málo rozvinutý region.

Centrum volného času v Selongey: Bezpečné zázemí pro děti

V témže městě bylo otevřeno moderní Centrum volného času, které slouží dětem ve věku 3–12 let. Provoz probíhá každou středu a v pracovní dny během školních prázdnin v čase od 7:30 do 18:30. Dětem nabízí kolektivní hry, výtvarné aktivity, sport a tematické výlety včetně

pobytů s přespaním. Centrum klade důraz na inkluzi a otevřenost i pro děti se speciálními potřebami.

Ekologická architektura v Marcilly-sur-Tille: Společenský sál Le Réveil

Unikátní ukázkou spojení moderní architektury a ekologických principů je společenská budova Le Réveil. Byla vystavěna na místě bývalých šaten fotbalistů a nabízí prostory pro kulturní a administrativní účely s kapacitou až 200 osob. Budova má vegetační střechu, je postavena z místních materiálů a vyznačuje se vysokou energetickou efektivitou. Náklady na realizaci činily

1,755 milionu eur, z čehož 256 tisíc eur poskytl stát i kraj, 160 tisíc EUR prostřednictvím programu LEADER a více než 1 milion eur zajistil svaz obcí COVATI. Pro nás doklad toho, že i z LEADRU lze postavit architektonicky zajímavý objekt, který vhodně zapadá do okolní výstavby i přírody.

Rekreační park Nid à la Caille: Volný čas pro všechny generace

Ve Venarey-Les Laumes jsme navštívili přírodní areál Nid à la Caille, který prošel rozsáhlou rekonstrukcí. Projekt, který stál 160 480 EUR, financovalo město ze 70 % a kraj z 30 %. Areál nabízí multifunkční hřiště, zelené parkoviště, pumptrack, sportoviště pro seniory a pedagogickou zónu s důrazem na ochranu biodiverzity a přírodního rázu krajiny. Část z toho tvoří oddechová zóna s upravenou pláží a potřebným zázemím pro návštěvníky. Prostor je otevřen pro všechny věkové skupiny a zároveň slouží jako příklad ekologické a inkluzivní revitalizace veřejného prostoru.

MuséoParc Alésia: Historie prožitá moderně

Další zastávkou byla návštěva MuséoParcu Alésia, kulturního komplexu věnovaného slavné bitvě u Alésie z roku 52 př. n. l., ve které Caesar porazil spojené keltské kmeny a definitivně tím připojil velkou část Francie do římské kulturní i vojenské sféry. Architektonicky výrazné budovy navrhl Bernard Tschumi tak, aby splývaly s krajinou, a kromě samotné budovy tvoří celý komplex i část archeologických vykopávek, odhalených v 80. letech minulého století. Projekt byl financován francouzskou vládou, regionem Burgundsko, obcí Alise-Sainte-Reine a EU. Centrum nabízí interaktivní expozice, rekonstrukce historických scén a vzdělávací programy pro děti i dospělé. Z programu LEADER bylo pořízeno vnitřní vybavení (esteticky skvěle zapadající nábytek a doplňky technického vybavení ve vzdělávací části centra).

Stezka Princesse de Vix: Archeologie pro každého

V regionu Pays Châtillonnais, uprostřed zemědělsky intenzivně obhospodařované krajiny nás zaujal projekt kulturně-edukativní stezky Princesse de Vix, který popularizuje nález hrobky tzv. Dámy z Vix, keltské princezny z 5. století př. n. l., z doby řecké kolonizace jihu Francie. Trasa je dlouhá 3,5 km a nabízí 11 interaktivních zastavení. Návštěvníci využívají mobilní aplikaci s rozšířenou realitou a geocachingem. Projekt byl financován z programu LEADER a získal dotaci 24 689 EUR z fondu LEADER. Pro ty, kteří u nás uvažují o vybudování obdobné stezky s mobilní aplikací může být zajímavá informace o tom, že autor aplikace tuto spravuje jen po dobu tří let, a poté se o její údržbu i správu bude starat zadavatel (MAS). Ta plánuje touto aplikací opatřit dalších 7 až 8 podobných stezek v regionu a tyto spravovat ve své režii.

Digitální podpora podnikání: Esp@ce économique et numérique

V Châtillon-sur-Seine vzniklo moderní multifunkční centrum o rozloze 500 m², které poskytuje coworkingové prostory, kanceláře a digitální zázemí pro podnikatele a profesionály. Projekt s rozpočtem 1,4 milionu eur byl z 80 % pokryt veřejnými zdroji, včetně příspěvku LEADER (183 931 €), regionu (632 159 €), státu (260 000 €) a krajem (50 000 €). Centrum podporuje práci na dálku, digitální transformaci a místní ekonomiku. Nejvíce nás zaujaly moderně

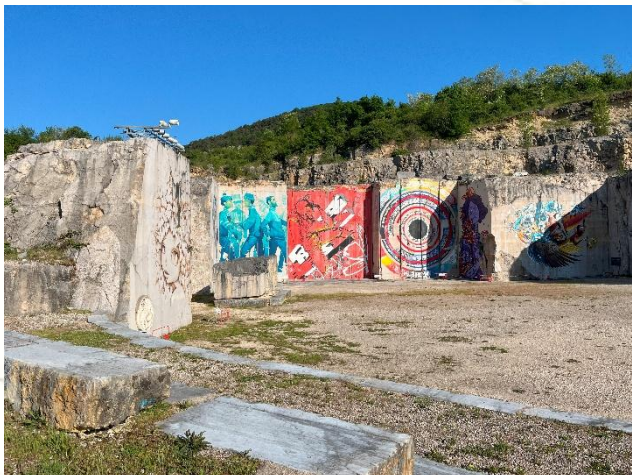
vybavené a zajímavě řešené prostory pro podnikatele – coworking. Prostory si může pronajmout od MAS i fyzická osoba pro svoji práci nebo setkání s partnery. Jak jsme se dozvěděli, tak největší zájem od místních podnikatelů je o pronájem boxu, vybaveného veškerou potřebnou technikou. A cena za pronájem – 2 Eura na půl dne.

Obec Diénay: Komunitní kompostování a elektromobilita

Obec Diénay zavedla efektivní systém komunitního kompostování a zakoupila elektrické užitkové vozidlo Renault Kangoo ZE pro technické služby. Oba projekty byly podpořeny z evropských fondů. Kompostér v centru obce pomáhá snižovat množství bioodpadu a posiluje komunitní spolupráci. Vozidlo přispívá ke snížení emisí a hluknosti, čímž obec naplňuje cíle klimatické politiky a v rámci efektivity je sdíleno se sousedící obcí Villecomte. V sousedství leží komunitní zahrada pro společné využití občanů obce. O kterou pečuje společně 12 rodin.

La Karrière: Kulturní transformace lomu

Asi 3 km od obce Villars-Fontaine jsme navštívili La Karrière – bývalý lom, který se od roku 2016 proměňuje v kulturní centrum pro street art, hudbu a komunitní život. Rozpočet činil 2,2 milionu eur (80 % dotace, 20 % mecenášství). Součástí jsou ateliéry, koncertní prostory, restaurace, technické zázemí i edukativní programy. Projekt navazuje na další fáze s cílem vytvořit celoročně fungující kreativní centrum v neuvěřitelně emotivním prostoru. O „výzdobu“ sgrafity se každoročně stará přes 120 umělců a návštěvníci se mají nač těšit. Největší akcí je od r. 2016 třídní hudební festival, který do regionu přivádí stále větší počet účastníků. V loňském roce jich do Villars-Fontaine přijelo přes 50 tisíc.

Cité des Climats et Vins de Bourgogne: Vína jako zážitek

Na závěr jsme navštívili Cité des Climats et Vins de Bourgogne v Beaune – futuristickou budovu, která je expozicí se vzdělávacím a interaktivním centrem burgundského vinařství s výstavami, degustacemi, workshopy a vzdělávacími akcemi. Projekt s rozpočtem 13,5 milionu eur očekává až 120 000 návštěvníků ročně a je financován kombinací veřejných a soukromých

prostředků. Centrum posiluje identitu regionu jako klíčové vinařské destinace v Evropě. I zde LEADER přispěl na vnitřní vybavení expozice.

Závěrem

Exkurze do Burgundska ukázala, že projekty LEADER mají výrazný dopad nejen na infrastrukturu, ale i na komunitní život, podnikání, vzdělávání a udržitelnost. Činnost místních MAS je podobná těm českým s tím rozdílem, že jsou více autonomní, více se věnují finančně náročnějším projektům a mají více kombinované finanční zdroje jednotlivých projektů. Oproti ČR se více věnují komunitám a udržitelnosti, nezaměřují se primárně na zemědělství. Zemědělství je podpořeno druhotně skrze propagaci lokality v rámci turismu, čímž se podporuje i lokální produkce. Cílem je především podpora rodinného, pracovního a kulturního života v méně atraktivních lokalitách a dále také moderní vzdělávání.

Zaujalo nás také, že některé obce v rámci biodiverzity, udržitelnosti a ochrany přírody vyhlásily příměří s plevelem a dokázaly i v centru obce nechat prostoupit zeleň tak, že pořád působí upraveně, a navíc šetří finanční prostředky. Stejně tak některé projekty nabízí zelené parkování, kde místo zabetonování prostoru je celé parkoviště svěže zelené a dokáže podpořit i vsakování vody.

Největší rozdíl jsme však zaznamenali v zakotvení programu LEADER v životě státní správy (departamenty a sdružení municipalit), samosprávy (obce) a neziskových organizací (místních akčních skupin), které při podpoře mohou spolupracovat a vzájemně se doplňovat při obnově či rekonstrukci i jednoho subjektu. Vícezdrojové financování pak umožňuje financovat i výrazně větší projekty, než je tomu u nás. Koneckonců i MAS pracují na větším území (možná i vzhledem k sotva polovičnímu zalidnění na KM2), ale s neporovnatelně větším rozpočtem.

Získané poznatky a kontakty přispějí k rozvoji venkova i v našich podmínkách a možná povedou i k následné spolupráci a dalším setkáním mezi MAS z Francie a České republiky.

S podporou účastníků exkurze sepsali Václav Kinský a Miroslav Prokop, koordinátoři CSV
Praha 23.06.2025